

Republica Moldova
CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIE
DE INADMISIBILITATE

a sesizării nr. 130g/2022

privind excepția de neconstituționalitate a articolelor 5 alin. (5) lit. h) și 68 alin.
(10) din Legea insolvenței nr. 149 din 29 iunie 2012

*(termenul de prescripție pentru contestarea măsurilor dispuse de administratorul
insolvenței și/sau lichidatorul debitorului)*

CHIȘINĂU

31 ianuarie 2023

Curtea Constituțională, judecând în componența:

dnei Domnica MANOLE, *Președinte*,
dlui Nicolae ROȘCA,
dnei Liuba ȘOVA,
dlui Serghei ȚURCAN,
dlui Vladimir ȚURCAN, *judecători*,
cu participarea dnei Dina Musteața, *asistent judiciar*,

Având în vedere sesizarea înregistrată pe 3 august 2022,
Examinând admisibilitatea sesizării menționate,
Având în vedere actele și lucrările dosarului,
Deliberând pe 31 ianuarie 2023, în camera de consiliu,

Pronunță următoarea decizie:

ÎN FAPT

1. La originea cauzei se află sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a articolelor 5 alin. (5) lit. h) și 68 alin. (10) din Legea insolvenței, ridicată de dl avocat Andrei Iosip în interesele dlui Veaceslav Timotin, administrator de insolvență al SRL „Central House”, în dosarul nr. 2i-189/2020, pendinte la Judecătoria Chișinău, sediul central.

2. Sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a fost trimisă la Curtea Constituțională de dna judecător Mariana Fondos-Frațman de la Judecătoria Chișinău, sediul central, în baza articolului 135 alin. (1) literele a) și g) din Constituție.

A. Circumstanțele litigiului principal

3. Prin Hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul central, din 10 iunie 2020 a fost intentat procesul de insolvență în privința SRL „Central House”.

4. La 1 septembrie 2021, Casa Națională de Asigurări Sociale a cesionat către SRL „Central Group” o creanță pecuniară pe care o are față de SRL „Central House”.

5. La 2 septembrie 2021, cesionarul SRL „Central Group” a cesionat dlui Viorel Grigoreț creanța sa față de SRL „Central House” în proces de insolvență, dobândită conform actului menționat supra la § 4.

6. La 9 septembrie 2021, dl Viorel Grigoreț a depus o cerere prin care i-a solicitat administratorului insolvenței să documenteze subrogarea în drepturi și să-l înscrie în calitate de creditor în tabelul de creanțe al debitorului insolvent.

7. Din materialele cauzei rezultă că administratorul insolvenței al SRL „Central House” a respins cererea dlui Viorel Grigoreț privind subrogarea în drepturi și înscrierea în tabelul de creanțe. Ca motiv al respingerii cererii, el a invocat faptul că cedentul creanței [SRL „Central Group”] nu era înscris în tabelul definitiv al creanțelor, respectiv nu avea calitatea de creditor și o eventuală creanță pe care să o cesioneze.

8. La 18 februarie 2022, dl Viorel Grigoreț a contestat refuzul administratorului insolvenței de a opera modificarea corespunzătoare în tabelul de creanțe și a-l înscrie în calitate de creditor.

9. La 8 iulie 2022, dl avocat Andrei Iosip a ridicat, în interesele dlui Veaceslav Timotin, excepția de neconstituționalitate a articolelor 5 alin. (5) lit. h) și 68 alin. (10) din Legea insolvenței nr. 149 din 29 iunie 2012.

10. Prin Încheierea din aceeași dată, Judecătoria Chișinău, sediul central, a admis ridicarea excepției de neconstituționalitate și a sesizat Curtea Constituțională, în vederea soluționării acesteia.

B. Legislația pertinentă

11. Prevederile relevante ale Constituției sunt următoarele:

Articolul 20 Accesul liber la justiție

„(1) Orice persoană are dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești competente împotriva actelor care violează drepturile, libertățile și interesele sale legitime.

(2) Nici o lege nu poate îngreuna accesul la justiție.”

Articolul 23 Dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle

„(1) Fiecare om are dreptul să i se recunoască personalitatea juridică.

(2) Statul asigură dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle. În acest scop statul publică și face accesibile toate legile și alte acte normative.”

12. Prevederile relevante ale Legii insolvenței nr. 149 din 29 iunie 2012 sunt următoarele:

Articolul 5 Competența instanței de judecată

„(1) Cererea de intentare a procesului de insolvență se examinează de către instanța de judecată (instanța de insolvență) în conformitate cu competența jurisdicțională stabilită în Codul de procedură civilă și în prezenta lege.

[...]

(5) Principalele competențe ale instanței de insolvență în cadrul prezentei legi sunt:

[...]

h) soluționarea contestațiilor debitorului, ale comitetului creditorilor ori ale oricărei persoane interesate împotriva măsurilor luate de administratorul provizoriu, de administratorul insolvenței/lichidator;

[...]”.

Articolul 68 Exercitarea de către administrator/lichidator a atribuțiilor

„(1) Administratorul/lichidatorul își exercită atribuțiile cu diligența unui bun profesionist, acționând pe propria răspundere.

(2) În procedura de insolvență, procedura falimentului sau procedura de restructurare, acțiunile administratorului/lichidatorului sunt orientate spre păstrarea, majorarea și valorificarea

cât mai eficientă a masei debitoare prin toate mijloacele legale disponibile, pentru executarea cât mai deplină a creanțelor creditorilor.

[...]

(10) Reprezentantul debitorului, orice creditor pot face contestație împotriva măsurilor luate de administrator/lichidator. Instanța de insolvență va soluționa contestația în termen de 10 zile de la înregistrare, cu citarea contestatorului, a administratorului/lichidatorului și a comitetului creditorilor, având dreptul să suspende, la cererea contestatorului, executarea măsurii contestate.

[...]”.

ÎN DREPT

A. Argumentele autorului excepției de neconstituționalitate

13. Autorul excepției susține că normele contestate nu instituie un termen de prescripție pentru contestarea măsurilor administratorului insolvenței/lichidatorului. Astfel, contestațiile pot fi formulate după o perioadă excesiv de lungă. Autorul consideră că legislatorul este obligat să adopte legi suficient de clare, care să prevadă termene de prescripție pentru exercitarea drepturilor procesuale. Prin urmare, omisiunea legislatorului de a reglementa un termen de prescripție atentează la stabilitatea raporturilor juridice și este contrară dreptului la un proces echitabil.

14. De asemenea, autorul menționează că normele contestate sunt contradictorii, deoarece articolul 68 alin. (10) stabilește că doar debitorul și creditorii pot contesta măsurile administratorului, iar articolul 5 alin. (5) lit. h) stabilește că instanța de insolvență examinează contestațiile împotriva acțiunilor administratorului insolvenței/lichidatorului formulate de orice persoană interesată.

15. Autorul sesizării pretinde că dispozițiile contestate sunt contrare articolelor 4, 7, 20, 23, 26 și 54 din Constituție.

B. Aprecierea Curții

16. Examinând admisibilitatea sesizării privind excepția de neconstituționalitate, Curtea constată următoarele.

17. În conformitate cu articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție, controlul constituționalității legilor, în prezenta cauză a unor prevederi din Legea insolvenței, ține de competența Curții Constituționale.

18. Curtea constată că sesizarea privind excepția de neconstituționalitate este formulată de subiectul căruia i s-a conferit acest drept, pe baza articolului 135 alin. (1) literele a) și g) din Constituție.

19. Obiectul excepției de neconstituționalitate îl constituie articolele 5 alin. (5) lit. h) și 68 alin. (10) din Legea insolvenței. După cum rezultă din sesizare, o persoană care pretinde că are o creanță față de debitor a formulat o contestație împotriva acțiunilor administratorului insolvenței. Prin urmare, Curtea admite că norma contestată ar putea fi aplicată la examinarea cauzei în care a fost ridicată excepția de neconstituționalitate. Curtea constată că articolul 68 alin. (10) a mai constituit anterior obiect al controlului constituționalității prin prisma altor critici de neconstituționalitate (DCC nr. 2 din 16 ianuarie 2020).

20. În jurisprudența sa, Curtea a reținut că omisiunea legislativă poate constitui obiect de examinare al Curții Constituționale dacă această omisiune afectează un drept constituțional fundamental (a se vedea, în acest sens, HCC nr. 12 din 6 aprilie 2021, § 35). Astfel, Curtea va analiza, prin prisma argumentelor autorului sesizării, dacă prevederile contestate reprezintă o ingerință într-un drept fundamental (a se vedea HCC nr. 12 din 6 aprilie 2021, § 29; HCC nr. 16 din 20 mai 2021, § 31).

21. Curtea reține că autorul sesizării a menționat incidența articolelor 4 [*drepturile și libertățile omului*], 7 [*Constituția, Lege Supremă*], 20 [*accesul la justiție*], 23 [*dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle*], 26 [*dreptul la apărare*] și 54 [*restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți*] din Constituție.

22. Curtea a notat în jurisprudența sa că articolele 4 și 7 din Constituție comportă un caracter general și reprezintă imperative care stau la baza oricăror reglementări. Aceste norme nu pot fi invocate de sine stătător, ci numai în coroborare cu o altă prevedere din Constituție, care trebuie să fie aplicabilă (DCC nr. 56 din 19 aprilie 2022, § 25). De asemenea, cu referire la pretinsa încălcare a articolelor 23 și 54 din Constituție, Curtea reiterează că acestea nu au o aplicabilitate de sine stătătoare. Pentru a fi aplicabile, autorul sesizării trebuie să demonstreze existența unor ingerințe în drepturile fundamentale (a se vedea DCC nr. 90 din 15 iunie 2021, § 23).

23. Cu privire la incidența articolului 20 din Constituție, Curtea menționează că acest articol devine incident atunci când unei persoane îi este restricționat dreptul de a contesta un act care îi afectează drepturile și libertățile fundamentale.

24. În această cauză, Curtea constată că autorul sesizării critică, în calitate de administrator de insolabilitate, omisiunea reglementării unui termen de prescripție în interiorul căruia debitorul sau oricare creditor îi pot contesta măsurile dispuse în cadrul procesului de insolabilitate. Curtea reține că participanții la procesul de insolabilitate ar putea pretinde că este necesară reglementarea unui termen de prescripție pentru contestarea măsurilor în discuție, acest rol, însă, nu-l poate avea administratorul insolabilității. Curtea notează că omisiunea în discuție nu afectează în mod direct drepturile și libertățile fundamentale ale administratorului insolabilității, de vreme ce acesta nu acționează în interes personal, ci în interesul bunei desfășurări a întregii proceduri (DCC nr. 152 din 19 octombrie 2021, § 21). Așadar, Curtea reține că pretinsa problemă de constituționalitate pe care o ridică autorul sesizării nu-l vizează în mod direct.

25. Curtea subliniază că poate verifica constituționalitatea prevederilor contestate dacă soluția sa poate fi favorabilă situației autorului excepției. În caz contrar, acest instrument devine o *actio popularis*, pierzându-se, în aceste condiții, caracterul concret și efectiv al excepției. În jurisprudența sa, Curtea a reținut că excepția de neconstituționalitate nu manifestă doar o funcție preventivă, ci și una reparatorie, pentru că ea privește, în primul rând, situația concretă a părții lezate în drepturile sale prin norma criticată. De invocarea unei excepții de neconstituționalitate trebuie să profite, în primul rând, autorul acesteia (DCC nr. 51 din 19 aprilie 2022, § 29; DCC nr. 54 din 19 aprilie 2022, § 32).

26. Prin urmare, în baza celor menționate *supra*, Curtea constată că sesizarea privind excepția de neconstituționalitate nu întrunește condițiile de admisibilitate și nu poate fi acceptată pentru examinare în fond.

Din aceste motive, în baza articolelor 135 alin. (1) literele a) și g) și 140 din Constituție, 26 alin. (1) din Legea cu privire la Curtea Constituțională, 61 alin. (3) și 64 din Codul jurisdicției constituționale, Curtea Constituțională

DECIDE:

1. *Se declară inadmisibilă* sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a articolelor 5 alin. (5) lit. h) și 68 alin. (10) din Legea insolvenței, ridicată de dl avocat Andrei Iosip în interesele dlui Veaceslav Timotin, administrator de insolvență al SRL „Central House”, în dosarul nr. 2i-189/2020, pendinte la Judecătoria Chișinău, sediul central.

2. Prezenta decizie este definitivă, nu poate fi supusă niciunei căi de atac, intră în vigoare la data adoptării și se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

Președinte

Domnica MANOLE

*Chișinău, 31 ianuarie 2023
DCC nr. 9
Dosarul nr. 130g/2022*